

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อม
ของวิทยาลัย กับภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล ดังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาวดวงพร ศรีจันทร์วงศ์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-874-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, PARTICIPATION IN STUDENT
ACTIVITIES, COLLEGE ENVIRONMENT, AND LEADERSHIP OF NURSING STUDENTS IN
NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Miss Duangporn Srijantavong

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education

Program in Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

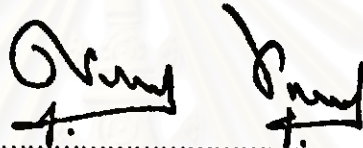
ISBN 974-638-874-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา และ
สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย กับภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

โดย นางสาวดวงพร ศรีจันทร์วงศ์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ รุณหปรางค์

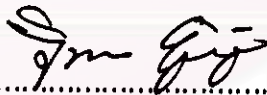

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ขุติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ชุณิพันธ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต. หญิง พวงเพ็ญ รุณหปรางค์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ กำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อัญญา)

ดวงพร ศรีจันทร์วงศ์: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา สภาพแวดล้อมของวิทยาลัย กับภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัด กระทรวงสาธารณสุข

(RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, PARTICIPATION IN STUDENT ACTIVITIES, COLLEGE ENVIRONMENT, AND LEADERSHIP OF NURSING STUDENTS IN NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. ดร. พ.ต.ต. นงุณี พวงเพ็ญ ชุณหะวัณ, 125 หน้า ISBN 974 - 638 - 874 - 6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย กับภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งศึกษาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 320 คน ซึ่งได้จากการทำแบบสังเกตแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสังเกตแบบบังเอิญ แบบสอบถามภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว และมีค่าความเที่ยง 0.93 และ 0.87 ตามลำดับ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับสูง สมรรถนะเชิงจริยธรรม สมรรถนะเชิงการเมือง เศรษฐกิจและสังคม สมรรถนะด้านบุคลิกภาพ สมรรถนะเชิงวิชาชีพ และสมรรถนะเชิงบริหารอยู่ในระดับสูง ส่วนสมรรถนะด้านความรู้ และสติปัญญา และสมรรถนะการใช้เทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ อยู่ในระดับปานกลาง
2. เกณฑ์เฉลี่ยสะสม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ ลำดับบุตรในครอบครัว รายได้ของครอบครัว ชั้นปี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล
3. ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ คือ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาล และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาลได้ ร้อยละ 16.51 ($R^2 = .1651$)

ได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

$$Z = .3743 SUR + .1052 ACT$$

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์ .....
สาขาวิชา ..... ภาวพยาบาลศึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2540 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

3970557436: MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD: LEADERSHIP / STUDENTS' ACTIVITIES / ENVIRONMENT / NURSING STUDENT

DUANGPORN SRIJANTAVONG: RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, PARTICIPATION IN STUDENT ACTIVITIES, COLLEGE ENVIRONMENT AND LEADERSHIP OF NURSING STUDENTS IN NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. POLICE MAJOR PAUNGPHEN CHOONHAPRAN, Ph.D. 125 pp. ISBN 974 - 638 - 874 - 6

The purposes of this research were to study leadership of nursing students, relationships between personal factors, participation in students' activities, college environment and leadership of nursing students in nursing colleges under the jurisdiction of the Ministry of Public Health and to search for the variables that would be able to predict leadership of nursing students. The subjects consisted of 320 nursing students (3rd and 4th year student) which were selected by sociometric test. The research instruments were questionnaires developed by the researcher which consisted of sociometric test, leadership of nursing students, participation in student activities and college environment questionnaires which were tested for content validity and the reliability of the questionnaires were 0.93 and 0.87.

Major findings were as follows:

1. The mean score of leadership of nursing students was at high level. Ethical competencies, political economic and social competencies, personality competencies, professional competencies, management competencies, knowledge and intelligent competencies and use of technology and foreign language competencies, the means of five competencies were at high level, whereas, those of the latter two competencies were at moderate level.

2. There were positively significant relationships between GPA and leadership of nursing students, at the .05 level. But age, series of children, income, class, participation in student activities and college environment had no relationships with leadership of nursing students.

3. Factors significantly predicted leadership of nursing students were college environment and participation in student activities, at the .05 level. These predictors accounted for 16.51 percent ($R^2 = .1651$) of the variance.

The function derives from the analysis were as follows:

$$Z = .3743 \text{ SUR} + .1052 \text{ ACT}$$

(Standardized scores)

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา ..... ภาว.พยาบาลศาสตรศึกษา.....
ปีการศึกษา ..... 2540.....

ลายมือชื่อผู้คิด ..... *Dr. Duangporn Srijantavong* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Assoc. Prof. Police Major Paungphen Choonhapran* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

ประสบการณ์ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นับว่าเป็นบทเรียนอันทรงคุณค่า ที่จะนำไปสู่การเป็นนักวิจัยในอนาคต ซึ่งผู้วิจัยจะไม่สามารถเรียนรู้ได้จนสำเร็จ หากมิได้รับคำแนะนำสั่งสอน ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้การสนับสนุน เอาใจใส่และให้กำลังใจเสมอมา จาก รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชุนทปราณ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ชูพันธ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ รำไพ สุรสวัสดิ์ ณ อยุธยา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน ที่กรุณาให้คำชี้แนะ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก และผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 9 แห่ง ตลอดจนคณาจารย์ และนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ 4 ที่ให้ความอนุเคราะห์ และร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาเอื้อเพื่อเงินทุนส่วนหนึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคน ของคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับมิตรภาพ และกำลังใจที่มีต่อกันตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอขอบคุณยอดกัลยาณมิตร ได้แก่ เรืออากาศเอกหญิงวิชุดา หารราชารุพันธ์ และคุณนาคยา รัตนอัมภา ตลอดจนเพื่อนนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ทุกคน ที่มีสามารถเอื้อนามได้หมดที่คอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลืออยู่เสมอ

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อถาวร คุณแม่ทวิ และน้องยอดศักดิ์ ศรีจันทร์วงศ์ ผู้ที่เป็นทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต รวมทั้งญาติพี่น้องทุกท่าน และที่ลืมไม่ได้ คือ ร้อยเอกพงศ์ศักดิ์ ไส้ดีดา ที่คอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือ เอื้ออาทร ดูแลด้วยดีตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยเกิดความมุ่งมั่นในการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ปัญหาการวิจัย.....	3
1.4 แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 ความหมายของภาวะผู้นำ.....	10
2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ.....	12
2.3 ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล.....	19
2.3 การเสริมสร้างภาวะผู้นำในนักศึกษาพยาบาล.....	20
2.4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา.....	21
2.5 สภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษา.....	25
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
3.1 ประชากร.....	34
3.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	34

สารบัญ (ต่อ)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	79
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	80
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	82
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	85
รายการอ้างอิง.....	86
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความร่วมมือ.....	90
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	120
ประวัติผู้วิจัย.....	125

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	35
2 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมของ วิทยาลัยพยาบาล.....	42
3 จำนวนและร้อยละของผู้นำนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามอายุ ลำดับบุตรในครอบครัว รายได้ของครอบครัว ชั้นปี เกรตเฉลี่ยสะสม.....	47
4 จำนวน และร้อยละของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา ของผู้นำนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามรายข้อ.....	49
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำ ของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามรายหมวดและโดยรวม.....	59
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำ ของนักศึกษาพยาบาล ในหมวดสมรรถนะเชิงจริยธรรม จำแนกตามรายข้อ และรายหมวด.....	60
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำ ของนักศึกษาพยาบาล ในหมวดสมรรถนะเชิงการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม จำแนกตามรายข้อ และรายหมวด.....	61
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำ ของนักศึกษาพยาบาล ใน หมวดสมรรถนะด้านบุคลิกภาพ จำแนกตามรายข้อ และรายหมวด.....	62
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำ ของนักศึกษาพยาบาล ในหมวดสมรรถนะเชิงวิชาชีพ จำแนกตามรายข้อ และรายหมวด.....	64
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำ ของนักศึกษาพยาบาล ในหมวดสมรรถนะเชิงบริหาร จำแนกตามรายข้อ และรายหมวด.....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำ ของนักศึกษาพยาบาล ในหมวดสมรรถนะด้านความรู้และ สติปัญญา จำแนกตามรายชื่อ และรายหมวด.....	67
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนภาวะผู้นำ ของนักศึกษาพยาบาล ในหมวดสมรรถนะการใช้เทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ จำแนกตามรายชื่อ และรายหมวด.....	68
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสภาพแวดล้อม ของวิทยาลัยพยาบาล จำแนกตามรายด้านและโดยรวม.....	69
14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสภาพแวดล้อม ของวิทยาลัยพยาบาล ในหมวดสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต จำแนกตามรายชื่อ และรายหมวด.....	70
15 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสภาพแวดล้อม ของวิทยาลัยพยาบาล ในหมวดสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต จำแนกตามรายชื่อ และรายหมวด.....	71
16 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสภาพแวดล้อม ของวิทยาลัยพยาบาล ในหมวดสภาพแวดล้อมทางจิตสังคม จำแนกตามรายชื่อ และรายหมวด.....	72
17 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาล กับภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	73
18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาล กับภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล เป็นรายหมวด.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้ตัวแปรอิสระ 7 ตัว เป็นตัวพยากรณ์ และใช้คะแนนภาวะผู้นำของนักศึกษาพยาบาล เป็นตัวแปรตาม.....	77
20 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และ คะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และแสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์ภาวะผู้นำของ นักศึกษาพยาบาล.....	78

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย